

MIOMI MATERNICE

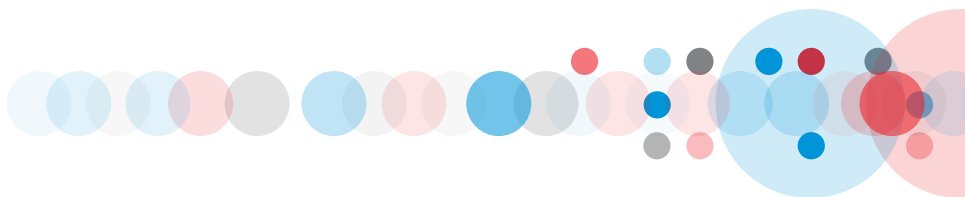
VODNIK ZA ŽENSKE

KAZALO

3	Miomi maternice
3	Zakaj miomi nastanejo?
4	Simptomi
5	Miomi in neplodnost
5	Miomi in nosečnost
6	Zdravljenje miomov

Pripravil: **doc. dr. Andrej Vogler, spec. gin. in por**, UKC Ljubljana, Ginekološka klinika

MIOMI MATERNICE

Miomi ali leiomiomi maternice (v anglo-ameriški literaturi jih poimenujejo tudi fibroidi) so benigne novotvorbe v maternici, ki so zgrajene iz gladkih mišic, podobno kot sama maternica. Nastanejo tako, da se posamezna gladkomišična celica maternice začne naglo razmnoževati in s tem tvoriti novotvorbo oziroma tumor. So verjetno najpogostejša novotvorba pri ženskah, saj jih ima po nekaterih podatkih celo do 70 % vseh žensk. Miomi niso povezani z rakom oziroma ne povečujejo verjetnosti za nastanek raka-vega obolenja maternice. Pojavijo se lahko le v rodni dobi, najpogosteje po 35. letu starosti. Pojavi se lahko le posamezen miom, lahko pa so tudi zelo številni.

ZAKAJ MIOMI NASTANEJO?

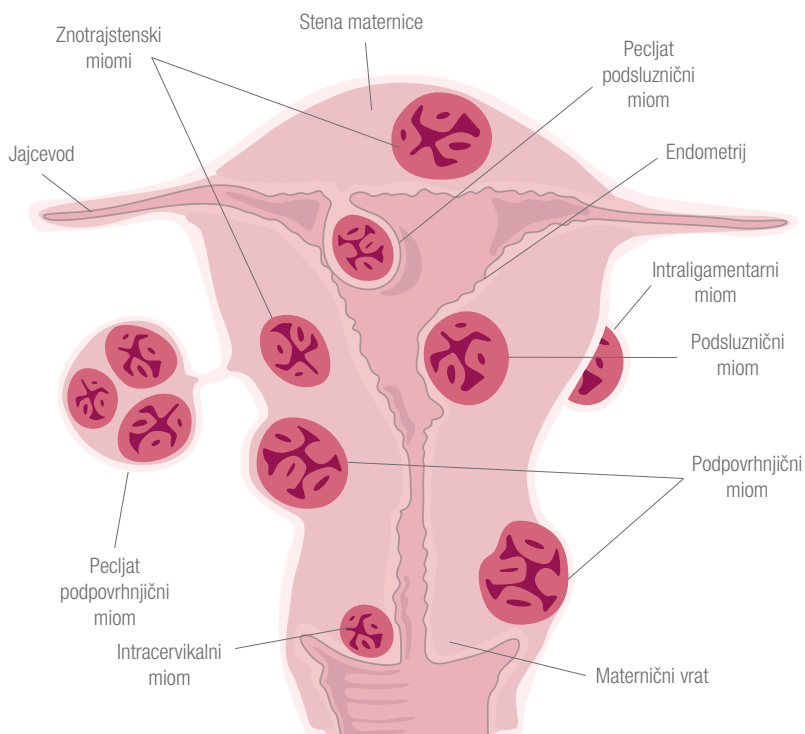
Še danes ne vemo natančno, zakaj miomi nastanejo, zelo verjetno pa je nagnjenje k nastanku miomov zapisano v genih. Vemo pa, da sta nastanek in rast miomov odvisna od ženskih spolnih hormonov estrogenov, ki nastajajo v jajčniku. Mogoče je, da na rast vplivajo tudi drugi dejavniki, predvsem hormon progesteron, ki prav tako nastaja v jajčniku. Stanje, ko je v telesu raven estrogenov visoka, kot je nosečnost, vzpodbuja rast miomov, nasprotno pa miomi ne rastejo več oziroma se celo zmanjšajo, ko je raven estrogenov nizka, kar se normalno zgodi v menopavzi.

SIMPTOMI

Težave oziroma simptome ima le približno tretjina žensk z miomi. Najpogostejši simptom miomov so nepravilne krvavitve iz maternice, predvsem močnejše in/ali podaljšane menstrualne krvavitve. Prej neboleče ali malo boleče menstruacije lahko postanejo zaradi miomov tudi boleče. Drugi značilni simptomi miomov so še bolečina, pritisk na sosednje organe in občutek gmote v spodnjem delu trebuha.

Kakšne težave oziroma simptome bodo povzročili miomi, je odvisno predvsem od lege mioma ali miomov v maternici. Simptomi so odvisni tudi od velikosti in števila miomov. Glede na lego v maternici razvrstimo miome na: podsluznične (*submukozne*), znotrajstenske (*intramuralne*) in podpovrhnjične (*subserozne*), ki so lahko tudi pecljati. Redkejši so miomi v široki maternični vezi (*intraligamentarni*) ali materničnem vratu (*intracervikalni*) (slika 1).

Slika 1. Razvrstitev miomov glede na lego v maternici.

MIOMI IN NEPLODNOST

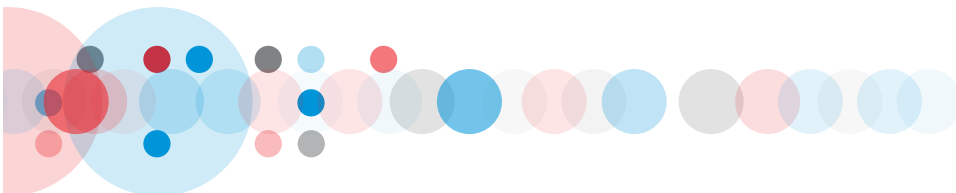

Čeprav so miomi zelo pogosti, relativno redko povzročijo neplodnost. Odkrijemo jih pri 5–10 % neplodnih bolnic, vendar gre pri večini teh bolnic za druge vzroke neplodnosti. Le nekatere vrste miomov lahko zmanjšajo plodnost oziroma povzročijo neugoden izid nosečnosti. Neplodnost lahko povzročijo predvsem podsluznični miomi in tisti znotrajstenski miomi, ki deformirajo maternično votlino, ker s tem negativno vplivajo na pravilno ugnezditvev oplojenega jajčeca. Redkeje lahko zaradi svoje lege oziroma velikosti povzročijo zaporo enega ali obeh jajcevodov in s tem onemogočijo združitvev semenčice in jajčeca.

MIOMI IN NOSEČNOST

Miomi, ki deformirajo maternično votlino, lahko povzročijo splav, prezgodnji porod, nepravilno lego ploda v maternici, lahko pa tudi negativno vplivajo na rast ploda zaradi motene prekrvavitve maternice. Približno ena petina miomov se zaradi značilnih hormonskih sprememb v nosečnosti močno poveča. Redkeje je rast miomov med nosečnostjo tako hitra, da preseže samo prekrvavitev in s tem prehrano miomov. V takšnih redkih primerih miomi propadejo, kar se izrazi z močnimi bolečinami in je zato treba opraviti nujen operativni poseg.

ZDRAVLJENJE MIOMOV

Ker večina miomov ne povzroča težav, posebno zdravljenje ni potrebno in zadostuje le redno in skrbno spremljanje rasti pri izbranem ginekologu. Naravno »zdravilo« za miome je menopavza, saj se bodo pri večini žensk z miomi le-ti po menopavzi zmanjšali ali celo izgini, pri drugih pa bodo nehali rasti.

Zdravljenje miomov je potrebno pri bolnicah s težavami oziroma v določenih primerih pred načrtovano zanositvijo. Še vedno velja, da je najučinkovitejše zdravljenje miomov kirurško, simptome pa lahko lajšamo tudi z zdravili. Pri mlajših ženskah in predvsem tistih, ki še želijo zanositi, se operativno odstranijo le miomi. Samo miome lahko odstranimo tudi tistim, ki si želijo ohraniti maternico in ne želijo (več) zanositi. Vendar je treba vedeti, da se miomi dokaj pogosto tudi po operaciji ponovijo oziroma so lahko zelo številčni, tako da je včasih treba odstraniti tudi maternico. Danes večino miomov operiramo na najsodobnejši, do bolnic prijazen laparoskopski ali histeroskopski način. Tudi maternico lahko odstranimo laparoskopsko v zato usposobljenih in opremljenih ustanovah.

ZDRAVLJENJE Z ZDRAVILI

Z nekaterimi zdravili lahko velikost miomov in jakost krvavitv tudi zmanjšamo, kar je primerno predvsem za bolnice z velikimi miomi in/ali slabokrvne bolnice pred načrtovanim operativnim posegom. Menstrualne krvavitve lahko s tovrstnimi zdravili začasno tudi popolnoma prenehajo. Do nedavnega so bila to zdravila, ki so imela učinke moških spolnih hormonov, ali pa zdravila, ki so povzročila (začasno) menopavzo. Slabost tovrstnih zdravil so predvsem resni, tudi trajni neželeni učinki, kot so prekomerna poraščanost, akne, vročinski valovi in zmanjšanje kostne gostote (osteoporoz).

V zadnjih letih so se pojavila nova zdravila, imenovana selektivni modulatorji progesteronskih receptorjev, ki delujejo neposredno na miome in imajo zelo malo neželenih učinkov, bolnice pa jih dobro prenašajo. Takšno zdravilo je ulipristalacetat, v obliki 5-miligramskih tablet, in se jemlje enkrat dnevno 3 mesece pred načrtovanim operativnim posegom ali pri podaljšanem zdravljenju. Zdravljenje z ulipristalacetatom tudi začasno prekine ali zmanjša menstrualne krvavitve, izboljša morebitno slabokrvnost in tako vpliva na splošno boljše počutje.

Trimesečni ciklusi jemanja ulipristalacetata se lahko z vmesnimi prekinjavami tudi večkrat ponovijo. Tovrstno zdravljenje pride v poštev, kadar se ginekolog odloči za dolgotrajno zdravljenje simptomov miomov (npr. pri ženskah pri katerih je operativno zdravljenje povezano s povečanim tveganjem zaradi spremljajočih bolezni in ženskah pred menopavzo, ker bi se tako lahko izognili operaciji, ki pri veliki večini žensk v menopavzi ni več potrebna).

Načrtovanje zdravljenja miomov, če je le-to potrebno, pogosto ni preprosto. Upoštevati moramo številne dejavnike, kot so starost ženske, želja po zanositvi, želja po ohranitvi maternice in morebitne predhodne operacije zaradi miomov. Zelo pomemben je temeljit pogovor z ginekologom, ki bo pojasnil vse možnosti zdravljenja.

